

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. *Маргарита Иванова Чинова*, д.ю.н.,
назначена за член на научно жури със заповед № Р 33-3500 от 10.07.2018 г.
на Ректора на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”, по
конкурса за заемане на академичната длъжност доцент по право – 3.б.
(наказателно право), обявен от Пловдивски университет „Паисий
Хилендарски”, с единствен кандидат гл. ас. д-р *Тервел Николов Георгиев*

Тервел Георгиев е главен асистент, доктор в Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”. През 2014 г. е защитил дисертационен труд на тема „Пробацията в наказателното право”.

В настоящия конкурс участва с хабилитационния труд **„Някои необходими промени в наказателното право на Република България”**, Университетско издателство „Паисий Хилендарски”, 2018 г. в обем от 215 страници, ведно с въведение, заключение и списък на използваната литература. Теоретична основа на хабилитационния труд са около 140 литературни източници, предимно на български автори, а бележките под линия са общо 40 на брой. В структурно отношение научното изследване се състои от 15 части, без да са обособени в самостоятелни параграфи.

Направени са теоретични обобщения и са дадени разрешения на научни и научноприложни проблеми, които съответстват на съвременните постижения и представляват значителен и оригинален принос в науката, както се изисква по *Закона за развитието на академичната общност в Република България*. Трудът е несъмнена илюстрация за отличното познаване и боравене с доктринерните постановки в българската правна литература, с практиката на съдилищата и най-вече с тази на Конституционния съд, както и с правния инструментариум на Европейския съюз.

Темата за необходимите промени в наказателното право е особено актуална, тъй като вече десетки години се дискутира въпросът за създаването на нова наказателноправна уредба. Поставени са на обсъждане едни от най-важните и широко обсъждани проблеми на наказателното право като неизбежната отбрана, продължаваното престъпление, пробацията, условното осъждане, давността, реабилитацията. Изследвани са и редица значими въпроси, които поставят някои конкретни престъпления като обида и клевета, длъжностно присвояване, пране на пари, противозаконно държане на наркотици, престъпленията против кредиторите, противозаконно държане на археологически обекти, неизпълнение на влязло в сила осъдително решение за парично задължение и др. Необходимите промени в наказателното право са обосновани най-вече със съвременните общественно-политически, икономически и социални условия в страната. Ясно и аргументирано са очертани

слабостите на действащата система, направени са теоретични анализи, формулирани са полезни и научно издържани виждания, изведени са обосновани предложения de lege ferenda.

При оценката на рецензирания труд могат да се открият няколко **направления, които са определящи за неговата теоретична и практическа значимост:**

* Приведени са многобройни аргументи в подкрепа на тезата, че или продължаваното престъпление трябва да се отмени като наказателноправен институт, или трябва да се отмени разпоредбата на чл. 26, ал. 6 in fine НК, според която правилата на продължаваното престъпление не се прилагат за престъпления, извършени преди внасянето на обвинителния акт в съда, но невключени в него. Успоредното съществуване на чл. 26, ал. 1 и ал. 6 in fine НК е недопустимо, защото това представлява отричане на самата същност на института. Важността на така поддържаното становище се изразява в това, че то слага началото на една дискусия и научни спорове, които имат съществено значение за бъдещото ни законодателно уреждане на тази материя.

* Изяснено е съдържанието на понятията „пробация, „пробационна мярка” и „мерки за пробационен надзор”, което е важно и необходимо на практиката и теорията с оглед липсата на легални дефиниции на тези понятия. В тази връзка е защитена тезата, че възпитателните грижи, предвидени в разпоредбата на чл. 66, ал.4 in fine НК, както и в чл. 67, ал. 1, ал. 2 и ал. 4 НК, трябва да се считат за част от съдържанието на пробацията.

* Мотивирано е предложение de lege ferenda за изменение на чл. 70, ал. 6 НК – при условното предсрочно освобождаване, налагането на пробационните мерки по чл. 42а, ал. 2, т. 1-4 НК да е задължително. Освен това е направено и предложение същите тези мерки да се налагат и по отношение на непълнолетните.

* Трябва да се съгласим с направения извод за неуместното изменение през 2010 г. на разпоредбата на чл. 80, ал. 1, т. 5 НК, чрез което давностният срок бе увеличен от две на три години, независимо, че става дума за престъпления с изключително ниска степен на обществена опасност. Затова се настоява да се възприеме редакцията на текста от преди изменението на НК от 2010 г.

* Убедително е очертан проблемът с реабилитацията на условно осъдените лица. В този смисъл правилно се настоява да се разграничат хипотезите на чл. 87, ал. 1 и чл. 88а, ал. 1 НК, като изрично се предвиди, че осъденият може да поиска от съда да бъде реабилитиран след изтичане на определения с присъдага изпитателен срок, аналогично на разпоредбата на чл. 86, ал. 1, т. 1 НК.

* Направен е сполучлив опит да се докаже тезата, че в съвременното ни общество на толкова високо развити комуникационни средства,

включително и социални мрежи, обидата и клеветата са деяния, чиято степен на обществена опасност не е достатъчно висока, за да продължат да се третираат като наказателно противоправни. Същото се отнася и до степента на обществена опасност на обидата и клеветата, когато са извършени срещу длъжностно лице или представител на обществеността при или по повод на изпълнение на службата или функцията им. Предлага се необходимата защита на пострадалите от такива деяния да се осъществява по гражданскоправен ред чрез института на непозволеното увреждане.

* Може да се оцени като приносен момент и анализът на дефиницията на израза „порнографски материал” по чл. 93, т. 28 НК, което понятие се използва в състава на престъплението по чл. 159 НК. Последователно са посочени и формулирани редица недостатъци на тази дефиниция, която не е в състояние да разграничи порнографския, от материала с еротично съдържание. Предложена е и конкретна примерна нова редакция на текста на чл. 93, т. 28 НК. В тази връзка е и мотивираното предложение за бъдещо изменение на чл. 159, ал. 1 НК, досежно формите на изпълнителното деяние, които следва да се редуцират само до създаването и разпространението на материали с порнографско съдържание. Убедително звучи и поддържаната теза за промяна на наименованието на раздел осми на глава втора от НК – вместо „Разврат”, тази глава да се именува – „Престъпления срещу половата неприкосновеност на личността”. Има дълбок резон и заслужава вниманието на законодателя и предложението да се декриминализират деянията по чл. 159, ал. 1 и ал. 2 НК, тъй като при новите обществени и социални условия те вече не съдържат признака висока степен на обществена опасност.

* Приведени са многобройни аргументи, предимно от практико-социален характер за доказване на тезата, че размерът на предвидените наказания за длъжностно присвояване, включително и по квалифицираните състави трябва да бъдат съществено редуцирани. Поставен е и въпросът да се обсъди предвидения размер на наказанията за всички престъпления против собствеността, като с оглед на тяхната тежест се синхронизират в по-висока степен.

* Значими потановки, които имат теоретико-практическо значение се съдържат и в раздела, посветен на престъпленията против кредиторите. Трябва да се съгласим, че ще се избегне противоречивата съдебна практика, ако двете разпоредби – на чл. 227б НК и чл. 626, ал. 1 от ТЗ се уеднаквят. Формулирани са собствени аргументи към вече поддържаната теза, че в правната уредба на умишления банкрут трябва да се предвиди, че деянията са съставомерни само, ако са осъществени след подаването на молба за откриване на производство по несъстоятелност, а не след откриването на самото производство.

* Направен е детайлен и задълбочен анализ на различните форми на изпълнителното деяние на престъплението пране на пари. На базата на същия е направен и обобщен извод, че формите на изпълнителното деяние на това престъпление, от гледна точка юридическа прецизност, не биха могли да се третират като проявни форми на престъплението изпирание на пари. Друг е въпросът, че някои от тези форми на изпълнителното деяние могат да се изведат в самостоятелни престъпни състави, ако се прецени, че разкриват достатъчно висока степен на обществена опасност.

* Направен е сполучлив опит да се докаже тезата, че противозаконното държане на археологически обекти не разкрива висока степен на обществена опасност и тези деяния трябва да бъдат декриминализирани. Достатъчна е административната отговорност, предвидена в Закона за културното наследство.

* На вниманието на българския законодател са обобщени многобройни аргументи, които сериозно разколебават действащия регламент за криминализиране на деянието, свързано с неизпълнение на съдебно решение за парично задължение.

Към рецензираният труд могат да се направят и някои *препоръки*.

В някои свои части трудът има описателен и познавателен характер, което се дължи на дългите цитирания на десетки решения на Конституционния съд. Това особено важи за случаите, когато някои от тях са цитирани или преразказани само и единствено, за да се даде заключение, че са правилни, което е и ненужно, а и напълно излишно.

От представения списък на публикациите е видно, че три от статиите са по темата на дисертационния труд. В другите *три статии: Либерализация на режима за контрол върху наркотичните вещества прекурсорите и техните аналози в светлината на диагностиката и терапията на наркоманиите – наказателноправни аспекти; Предишните осъждания на субекта на престъплението и неговата обществена характеристика като смекчаващи и отегчаващи обстоятелства; Тежестта на наказанията по българското наказателно право в процеса по определянето и индивидуализацията им*, се изследват важни за теорията, практиката и законодателството въпроси, широко дискутирани сред юридическата общност. В случая е важно да се отбележат и двете учебни ръководства по общата и специалната част на наказателното право.

Предвид изложеното:

Давам на научната и преподавателска дейност на гл. ас. д-р Тервел Георгиев положителна оценка. Като имам предвид цялостното му научното творчество и преподавателска дейност, считам че те отговарят на изискванията, предвидени в Закона за развитието на академичния състав в Република България за заемане на академичната длъжност – доцент. Поради това си позволявам убедено да препоръчам, Тервел Николов Георгиев, да бъде избран на академичната длъжност „доцент“,

професионално направление 3.6. „Право“ по научната специалност
„Наказателнопроцесуално право“.

13.08.2018 г.

Изготвил становището:
проф. д.ю.н. М. Чинова